

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Medikamentinė alergija ir vaistų netoleravimas 8 kreditai (212 val.)	Medicina (06 B)	Medicinos	Infekcinių, krūtinės ligų, dermatovenerologijos ir alergologijos klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	-	Seminarai	-
Konsultacijos	1 kreditas (27 val.)	Individualus darbas	7 kreditai (185 val.)

Dalyko anotacija:

Dalyko tikslas – susipažinti ir suprasti galimą nepageidaujamą vaistų poveikį žmogaus organizmui, hiperjautrumo reakcijas, jų epidemiologiją, išsivystymo mechanizmus, diagnostikos būdus ir gydymą.

Tematika: Nepageidaujamų reakcijų nuo vaistų klasifikacija. Vaistų perdozavimas. Šalutinis vaistų poveikis. Antrinis vaistų poveikis. Vaistų sąveika. Vaistų netoleravimas. Idiosinkrazija. Pseudoalerginės reakcijos. Alerginės reakcijos nuo vaistų. Nepageidaujamų reakcijų nuo vaistų epidemiologija. Alerginių reakcijų nuo vaistų epidemiologija. Vaistai – kaip alergenai. Faktoriai įtakojantys vaistų imunogeniškumą. Faktoriai įtakojantys medikamentinės alergijos išsivystymą. Vaistų sukeltų reakcijų specifiškumas. Kryžminės alerginės reakcijos. Grupinės alerginės reakcijos. Alerginių reakcijų klasifikacija. IgE priklausomos reakcijos. Citotoksinės reakcijos. Imunokompleksinės reakcijos. Lėtinės (ląstelinės) reakcijos. Vaistų sukeltų alerginių reakcijų mechanizmai. Alerginių reakcijų klinika. Vaistų sukeltos generalizuotos ir organams specifiškos alerginės reakcijos. Anafilaksija. Seruminė liga. Seruminės ligos sindromas. Sisteminės raudonosios vilkligės sindromas. Karščiavimas. Alerginis vaskulitas. Medikamentinis kepenų ir inkstų pažeidimas. Medikamentų sukelta agranulocitozė, hemolizinė anemija, trombocitopenija. Odos alerginės reakcijos nuo vaistų. Dilgėlinė ir angioedema. Fiksuotas dermatitas. Daugiaformė eksudacinė eritema. Stivenso – Džonsono sindromas. Lajelio sindromas. Alerginis kontaktinis dermatitas. Fotodermatitas. Alerginės reakcijos beta-laktaminams antibiotikams. Infekcijos reikšmė jautrumo vaistams pasireiškimui. Polivalentinė medikamentinė alergijos sindromas. Jautrumas sulfonamidams sergantiesiems ŽIV infekcija. Bendros ir vietinės anestezijos metu pasireiškiančios reakcijos. Pseudoalerginės reakcijos. Vaistai – histamino liberatoriai. Rentgenokontrastinių preparatų sukeltos pseudoalerginės reakcijos. Pseudoalerginių reakcijų profilaktika. Alerginių ir pseudoalerginių reakcijų diferencinė diagnostika. Medikamentinės alergijos diagnostika. Anamnezės svarba diagnozuojant padidinto jautrumo vaistams reakcijas. Medikamentinės alergijos klinikiniai diagnostikos kriterijai. Medikamentinės alergijos diagnostika *in vivo*. Odos alerginiai mėginiai su medikamentais. Provokaciniai alerginiai mėginiai su medikamentais. Medikamentinės alergijos diagnostika *in vitro*. Ląstelių aktyvumo markerių, specifinių imunoglobulinų nustatymas, histamino išlaisvinimo ir kt. reakcijos. Medikamentinės alergijos diagnostikos algoritmas. Medikamentinės alergijos gydymas. Anafilaksijos gydymas: neatidėliotina pagalba ir intensyvi terapija. Desensibilizacija, desensibilizacijos tikslingumas ir būdai. Medikamentinės alergijos profilaktika. Alternatyvaus gydymo galimybės ir parinkimas vaistams jautriems pacientams. Jautrumas aspirinui ir kitiems nesteroidiniams

priešuždegiminiams vaistams (NPUV). Reakcijų į aspiriną ir NPUV tipai. Reakcijų į aspiriną ir NPUV epidemiologija. Jautrumo aspirinui ir NPUV patogenezės mechanizmai. Aspirininė triada, aspirininė bronchinė astma. Aspirino ir NPUV sukelta dilgėlinė ir angioedema. Provokaciniai testai su aspirinu ir NPUV: peroralinis, inhaliacinis. Desensibilizacija aspirinui ir NPUV. Stiprūs ciklooksigenazės inhibitoriai. Silpni ciklooksigenazės inhibitoriai. Kryžminės reakcijos tarp aspirino ir maisto dažų bei konservantų. Reakcijos sukeltos angiotenziną konvertuojančio fermento inhibitorių. Beta-receptorių blokados reikšmė vaistų netoleravimui. Alergija lateksui. Alergijos lateksui epidemiologija. Alergijos lateksui klinika ir išsivystymo mechanizmai. Alergijos lateksui rizikos grupės. Latekso – vaisių ir latekso – pelėsių sindromai. Alergijos lateksui diagnostika *in vivo* ir *in vitro*. Alergijos lateksui profilaktika. Alerginės reakcijos į vakcinas.

Rekomenduojama literatūra:

1. D. Stakišaitis, E. Danila. Farmakologinio budrumo pagrindai. Metodinės rekomendacijos. Vilnius. 2004.
2. A. Amado, A.Sood, J.S. Taylor. Contact Allergy to Lidocaine: A Report of Sixteen Cases. *Dermatitis*. 2007; 18(4): 215-220.
3. Drug Hyper sensitivity.Ed. by W.J. Pichler. Karger. 2007;
4. C. Jenneck, U. Juergens, M. Buecheler, and N. Novak. Pathogenesis, diagnosis, and treatment of aspirin intolerance.*Ann Allergy Asthma Immunol*. 2007; 99: 13-21.
5. R.Kammer. Successful Clopidogrel Desensitization After Drug-Eluting Stent Implantation. *J Invasive Cardiol*. 2009; 21(4): 134-135.
6. J. Bousquet, P.Demoly, A. Romano. Drug allergy and hypersensitivity: still a hot topic. *Allergy*. 2009; 64(2): 179-182.
7. L.L. Briceland. When Is Skin Testing for Penicillin Allergy Indicated? 2009; <http://www.Medscape.com/viewarticle/586375>
8. P.J. Busquet, P. Demoly, A. Romano et. al. Position Paper. Pharmacovigilance of drug allergy and hypersensitivity using the ENDA-DAHD datavase and the GA²LEN platform. The Galenda Project. *Allergy*. 2009; 64(2): 179-182.
9. M.Blanca, A. Romano, M.J. Torres et al. Udpate in the evaluationa of hypersensitivity reactions to betalactams. *Allergy*. 2009; 64(2): 194 - 203.
- 10.J. O. Lokhandwala, P. J.M. Best, J. H. Butterfield et.al. Frequency of Allergic or Hematologic Averse Reactions to Ticlopidine Among Patients With Allergic or hematologic Averse Reactions to Clopidogrel. *Circ Cardiovasc Intervent*. 2009; 2:348-351.
- 11.Middleton's Allergy. Principles and practice./ eds. Adkinson et al. Elsevier Saunders, 2014.
- 12.<http://www.eaaci.org>
- 13.<http://www.emedicine.com>
- 14.<http://www.aaaai.org>
- 15.<http://www.acaai.org>

Konsultuojantys dėstytojai:

1. **Audra Blažienė (doc. dr.):**
 1. **Blažienė A.**, Černiauskas K. Įprastinė kintama agamaglobulinemija: diagnostika ir gydymas // *Medicinos teorija ir praktika*. 2011. T 17. Nr. 2. p. 221-222.
 2. Chomiciene A., Jurgauskiene L., **Blaziene A.** Chronic urticaria and thyroid autoimmunity markers. *Cent. Eur. J. Med*, vol. 7(6), 2012, pp. 736-741; DOI: 10.2478/s11536-012-0074-0.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Chomiciene A., Jurgauskiene L., Kowalski M., Blaziene A. Serum induced CD63 and CD203c activation tests in chronic urticaria. <i>Cent. Eur. J. Med</i>, vol. 9(2), 2014, pp. 339-347; DOI: 10.2478/s11536-013-0274-2. 4. Malinauskiene L., Blaziene A., Chomiciene A., Isaksson M. Formaldehyde may be found in cosmetic products even when unlabelled. <i>Open Med (buv. Central European Journal of Medicine)</i>. 2015; 10: 323-328. 5. Linauskiene K, Malinauskiene L, Vitkauskaite E, Chomiciene A, Blaziene A. Severe adverse skin reaction and desensitization to sorafenib. <i>Ann Allergy Asthma Immunol</i>. 2016;117(2):209-10. 6. Blaziene A., Buterlevičiūtė N., Linauskienė K., Paltarackienė V. Anafilaksijos dažnis, rizikos veiksniai ir diagnostika. <i>Medicinos teorija ir praktika 2016 - T. 22 (Nr. 2)</i>, 158–163 p; doi:10.15591/mtp.2016.023.
<p>2.</p>	<p><u>Laura Malinauskiene (doc. dr):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Malinauskiene L., Zimerson E, Bruze M, Ryberg K, Isaksson M. Textile dyes Disperse Orange 1 and Yellow 3 contain more than one allergen as shown by patch testing with thin-layer chromatograms. <i>Dermatitis</i>. 2011;22:335-343. 2. Malinauskiene L., Zimerson E, Bruze M, Ryberg K, Isaksson M. Patch testing with the textile dyes Disperse Orange 1 and Disperse Yellow 3 and some of their potential metabolites, and simultaneous reactions to para-amino compounds. <i>Contact Dermatitis</i>. 2012;67:130-40. 3. Malinauskiene L., Zimerson E, Bruze M, Ryberg K, Isaksson M. Are allergenic disperse dyes used for dyeing textiles? <i>Contact Dermatitis</i>. 2012;67:141-148. 4. Malinauskiene L., Bruze M, Ryberg K, Zimerson E, Isaksson M. Contact allergy from disperse dyes in textiles: a review. <i>Contact Dermatitis</i>. 2013;68:65-75. 5. Malinauskiene L., Isaksson M, Bruze M. Systemic contact dermatitis in a gold-allergic patient after treatment with an oral homeopathic drug. <i>J Am Acad Dermatol</i>. 2013;68:e58. 6. Malinauskiene L., Isaksson M. Protein contact dermatitis caused by allergy to chapatti flour. <i>Acta Derm Venereol</i>. 2013;93:91-93. 7. Malinauskiene L., Zimerson E, Bruze M, Ryberg K, Isaksson M. Sensitizing capacity of Disperse Orange 1 and its potential metabolites from azo reduction and their cross-reactivity pattern. <i>Contact Dermatitis</i>. 2013;69:40-48. 8. Malinauskiene L., Blaziene A., Chomiciene A., Isaksson M. Formaldehyde may be found in cosmetic products even when unlabelled. <i>Open Med (buv. Central European Journal of Medicine)</i>. 2015; 10: 323-328. 9. Linauskiene K, Malinauskiene L., Vitkauskaite E, Chomiciene A, Blaziene A. Severe adverse skin reaction and desensitization to sorafenib. <i>Ann Allergy Asthma Immunol</i>. 2016;117(2):209-10.

Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos krypčių mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016-10-18 d. protokolo Nr. (1.1.)-150000-TP-7(618).

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. habil. dr. (HP) Algirdas Utkus: